

ICZM Israel

ניהול משולב
של החוף והים בישראל

מבט סטטוטורי על רצועת החוף והים בישראל

מבט סטטוטורי על רצועת החוף והים בישראל

מטרות הסקירה:

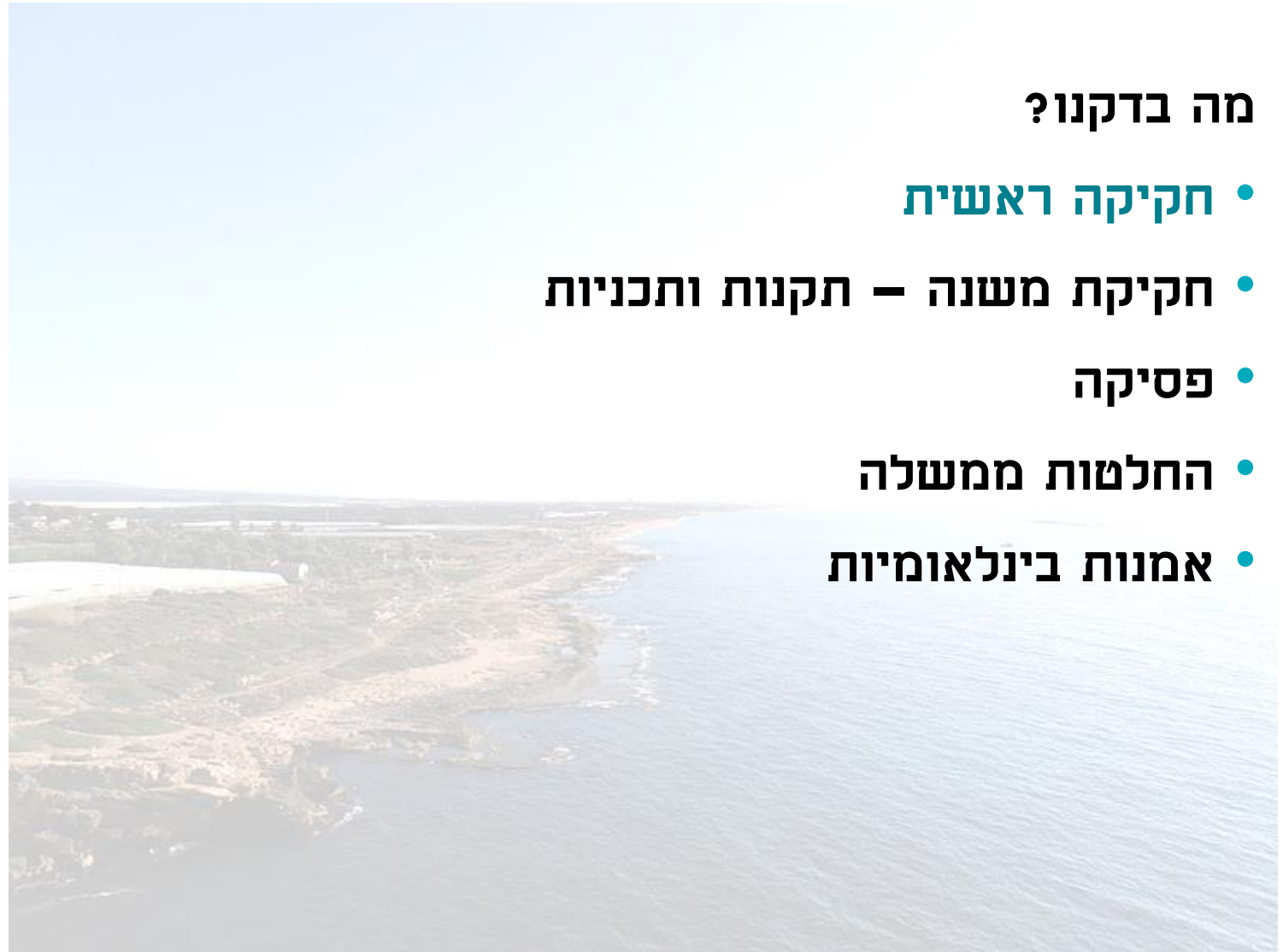
- תמונה מקיפה של העולם המשפטי הרלוונטי
- בסיס לזיהוי חסמים, אתגרים והזדמנויות
- תשתית מידע לשילוב נכון של עקרונות ה- **ICZM** במסגרת הקיימת

מבט סטטוטורי על רצועת החוף והים בישראל

מה בדקנו?

- חקיקה ראשית
- חקיקת משנה – תקנות ותכניות
- פסיקה
- החלטות ממשלה
- אמנות בינלאומיות

מבט סטטוטורי על רצועת החוף והים בישראל

מה בדקנו?

חקיקה ראשית

לרבות -

- חוק התכנון והבניה, התשכ"ה- 1965
- חוק שמירת הסביבה החופית, התשס"ד-2004
- חוק מניעת זיהום ים ממקורות יבשתיים, התשמ"ח-1988
- חוק הסדרת הטיפול בחופי הכנרת, התשס"ח-2008
- חוק איסור נהיגה ברכב בחוף הים, התשע"א-2010
- חוק הסדרת מקומות רחצה, התשכ"ד-1964
- פקודת הנמלים [נוסח חדש], התשל"א-1971
- חוק רשויות נחלים ומעיינות, התשכ"ה-1965
- חוק הדיג, 1934
- חוק תאגידי מים וביוב, התשס"א-2001
- חוק העתיקות, התשל"ח-1978

מבט סטטוטורי על רצועת החוף והים בישראל

מה בדקנו?

• חקיקה ראשית

• חקיקת משנה – תקנות וחכניות

• פסיקה

• החלטות ממשלה

• אמנות בינלאומיות

מבט סטטוטורי על רצועת החוף והים בישראל

מה בדקנו?

חקיקת משנה

דוגמאות:

- תקנות מכח חוק התכנון והבניה
- תקנות מכח חוק שמירת הסביבה החופית
- תקנות מכח חוקי מניעת זיהום ים
- תקנות הסדרת מקומות רחצה
- תכניות מתאר ארציות – הרחבה בסקירה התכנונית

מבט סטטוטורי על רצועת החוף והים בישראל

מה בדקנו?

- חקיקה ראשית
- חקיקת משנה – תקנות ותכניות
- פסיקה
- החלטות ממשלה
- אמנות בינלאומיות

מבט סטטוטורי על רצועת החוף והים בישראל

מה בדקנו?

פסיקה

- דוגמאות לפסיקה בעלת השלכות רחב של בית המשפט העליון:
 - בענין מגדלי חוף הכרמל ובענין מרינה הרצליה – החובה להבטיח שימוש ציבורי בחופים
 - בענין בגן החופים – הוכרה זכות הגישה לחופים ללא תשלום
 - בענין מחלף אלנבי – סרב ביהמ"ש להתערב בבניה לא חוקית סמוך לחוף, בעל כספי הציבור הרבים שכבר הוצאו

• דוגמאות מערכאות נוספות:

- ענין מדינת הילדים (מחוזי חיפה) – החובה לבצע תסקיר לפני אישור תכנית שעלולה להיות בעיתית בתחום החוף.
- ענין סי אנד סן (שלום ת"א) – הכרה בזכות לתבוע תביעת נזיקין אזרחית כשנעשתה פגיעה לא חוקית בחוף.
- עניני טיילת דרום נהריה (מחוזי חיפה) וטיילת חוף זבולון בהרצליה (מחוזי ת"א) – נפסק שלא ניתן לבצע בניה על החוף ללא תכנון מפורט והליך של שיתוף ציבור הכולל אפשרות להחנות לתכנית.

מבט סטטוטורי על רצועת החוף והים בישראל

מה בדקנו?

- חקיקה ראשית
- חקיקת משנה – תקנות ותכניות
- פסיקה
- החלטות ממשלה
- אמנות בינלאומיות

מבט סטטוטורי על רצועת החוף והים בישראל

מה בדקנו?

החלטות ממשלה

דוגמאות:

- החלטה 3002 מיום 31.8.2017 והחלטה 3493 מיום 1.2.2018 בעניין המצוק החופי
- החלטה 1588 מיום 8.5.2014 אשרור פרוטוקול ניהול משולב של אזורי חוף (אמנת ברצלונה)
- החלטות בעניין איים מלאכותיים
- החלטות בעניין כלובי הדגים באילת
- החלטות בעניין גז טבעי
- החלטות בעניין התפלה

מבט סטטוטורי על רצועת החוף והים בישראל

מה בדקנו?

- חקיקה ראשית
- חקיקת משנה – תקנות ותכניות
- פסיקה
- החלטות ממשלה
- אמנות בינלאומיות

מבט סטטוטורי על רצועת החוף והים בישראל

מה בדקנו?

אמנות בינלאומיות

לרבות -

- אמנת ברצלונה – הגנה על הסביבה הימית ואזורי החוף של הים התיכון + הפרוטוקולים מטעמה (דגש מיוחד על הפרוטוקול בדבר ניהול אינטגרטיבי)
- **CLC** – אמנה בדבר החבות הציבורית בעת זיהום שמן
- אמנה בדבר הקרן הבינלאומית לפיצוי נזקי זיהום שמן
- אמנה בדבר מניעת זיהום מאוניות – **MARPOL**
- האמנה בדבר מוכנות, תגובה ושיתוף פעולה בעניין זיהום הים משמן - **OPRC**

מבט סטטוטורי על רצועת החוף והים בישראל

מסקנות?

המלצות?

לדיון

מבט תכנוני על רצועת החוף והים בישראל

מבט תכנוני על רצועת החוף והים בישראל

מטרות הסקירה:

• תמונה מקיפה של העולם התכנוני הרלוונטי

• בסיס לזיהוי חסמים, אתגרים והזדמנויות

• תשתית מידע לשילוב נכון של עקרונות ה- **ICZM** במסגרת הקיימת

מבט תכנוני על רצועת החוף והים בישראל

מה בדקנו?

- תרגום חוק שמירת הסביבה החופית להליכי תכנון
- תכניות מתאר ארציות ראשיות
- תכניות מתאר ארציות נילוות
- תכניות מתאר מחוזיות
- תכניות כוללניות
- תכניות מתאר "ישנות" טרום חוק החופים
- מסמכי מדיניות

נושאים רוחביים:

- מצוקים
- חופי רחצה
- מיפוי בעלי העניין
- שינוי אקלים
- ועוד

מבט תכנוני על רצועת החוף והים בישראל

תרגום חוק החופים להליכי תכנון - פעילות הולחוף

- מקום לאיזון האינטרסים – נציגות רב מגזרית
- הגדרה של תחום הפעילות ע"י מסמך הפטור
- שילוב המרחב הימי - עד גבול מימי החופין
- מעמד הולחוף
- סמכות לראייה כוללת חופית/ימית

דוגמא – מצוקי החוף

מבט תכנוני על רצועת החוף והים בישראל

מה בדקנו?

- תרגום חוק שמירת הסביבה החופית להליכי תכנון
- **תכניות מתאר ארציות ראשיות**
- תכניות מתאר ארציות נילוות
- תכניות מתאר מחוזיות
- תכניות כוללניות
- תכניות מתאר "ישנות" טרום חוק החופים
- מסמכי מדיניות

מבט תכנוני על רצועת החוף והים בישראל

תכניות מתאר ארציות ראשיות

• תמ"א 1 (2019?)

אמורה להחליף את תמ"א 13 על (רב) שינוייה

- חלוקת הסביבה החופית למכלולים תפקודיים: חוף עירוני וחוף פתוח
- פארק חוף בעורף חוף עירוני
- מכלול חוף בעורף חוף פתוח
- תירות עירונית וכפרית

• תמ"א 13 (1983)

המסגרת הראשית לתכנון תחום החוף עד לאישור תמ"א 1

- מניעת בנייה בתחום הים
- מניעת שימושים שאינם דורשים קרבה לחוף
- הגדרת הבדיקות הסביבתיות הנדרשות
- הוראות הגמישות וניצולן לאורך השנים

• תמ"א 35 (2005)

תכנית המתאר הארצית לפיתוח, בניה ושימור

- הגדרת המרקם החופי

מבט תכנוני על רצועת החוף והים בישראל

מה בדקנו?

- תרגום חוק שמירת הסביבה החופית להליכי תכנון
- תכניות מתאר ארציות ראשיות
- תכניות מתאר ארציות נלוות
- תכניות מתאר מחוזיות
- תכניות כוללניות
- תכניות מתאר "ישנות" טרום חוק החופים
- מסמכי מדיניות

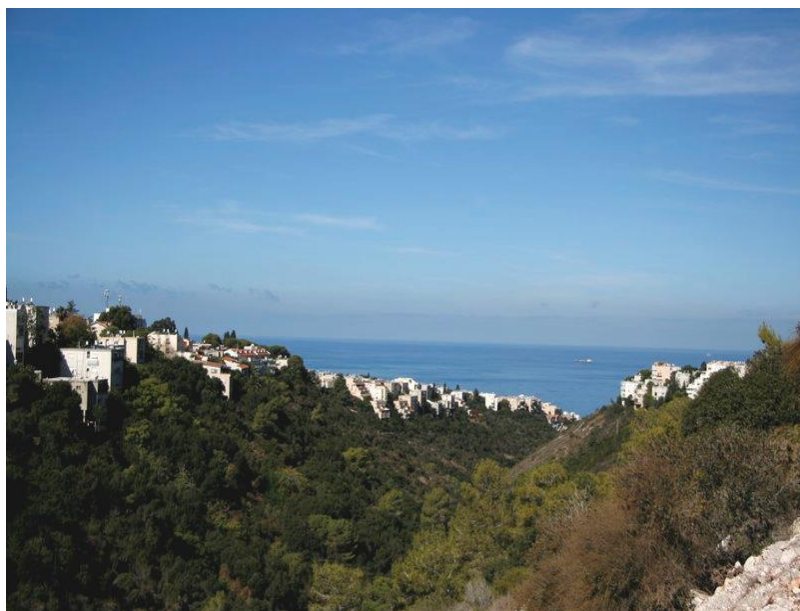
מבט תכנוני על רצועת החוף והים בישראל

תכניות מתאר ארציות נלוות

- תמ"אות נגזרות מתמ"א 13 למקטעי חוף: חיפה, נתניה, תל-אביב
- תמ"א 9/13 (א) להגנה על המצוק החופי
- תמ"אות לתשתיות: נמלים, מערך הולכת גז טבעי, מתקני התפלה
- תמ"א 1/12 לתיירות: תנאים ושיקולים בתכנון מלונאות בסביבה החופית

מבט תכנוני על רצועת החוף והים בישראל

מה בדקנו?

- תרגום חוק שמירת הסביבה החופית להליכי תכנון
- תכניות מתאר ארציות ראשיות
- תכניות מתאר ארציות נילוות
- **תכניות מתאר מחוזיות**
- תכניות כוללניות
- תכניות מתאר "ישנות" טרום חוק החופים
- מסמכי מדיניות

מבט תכנוני על רצועת החוף והים בישראל

תכניות מתאר מחוזיות

- דיוק סימון ייעודי הקרקע של התמ"אות והחלת הוראות תמ"א 13
- דוגמא : תמ"מ 6 – מחוז חיפה

- עדיפות לשימושים ציבוריים ומעין ציבוריים בזיקה לחוף ובהשתלבות במרקם הבנוי בתכנית לבינוי משמעותי בסביבה החופית
- עדיפות להרחבת יישובים באזורים שאינם מסומנים כחופיים
- חלוקת החופים לשטחי פיתוח חופיים, חופי רחצה וחופים מוגנים. שאר רצועת החוף מסומנת כשטחים פתוחים, שמורות טבע וגנים לאומיים
- הוראות לתכנון מפורט של חופי רחצה: הוראות לשימור ערכי הטבע והנוף של החוף, הבטחת נגישות אל החוף, שימושים בעלי זיקה לחוף וריכוז הפיתוח במספר מצומצם של מוקדים

מבט תכנוני על רצועת החוף והים בישראל

מה בדקנו?

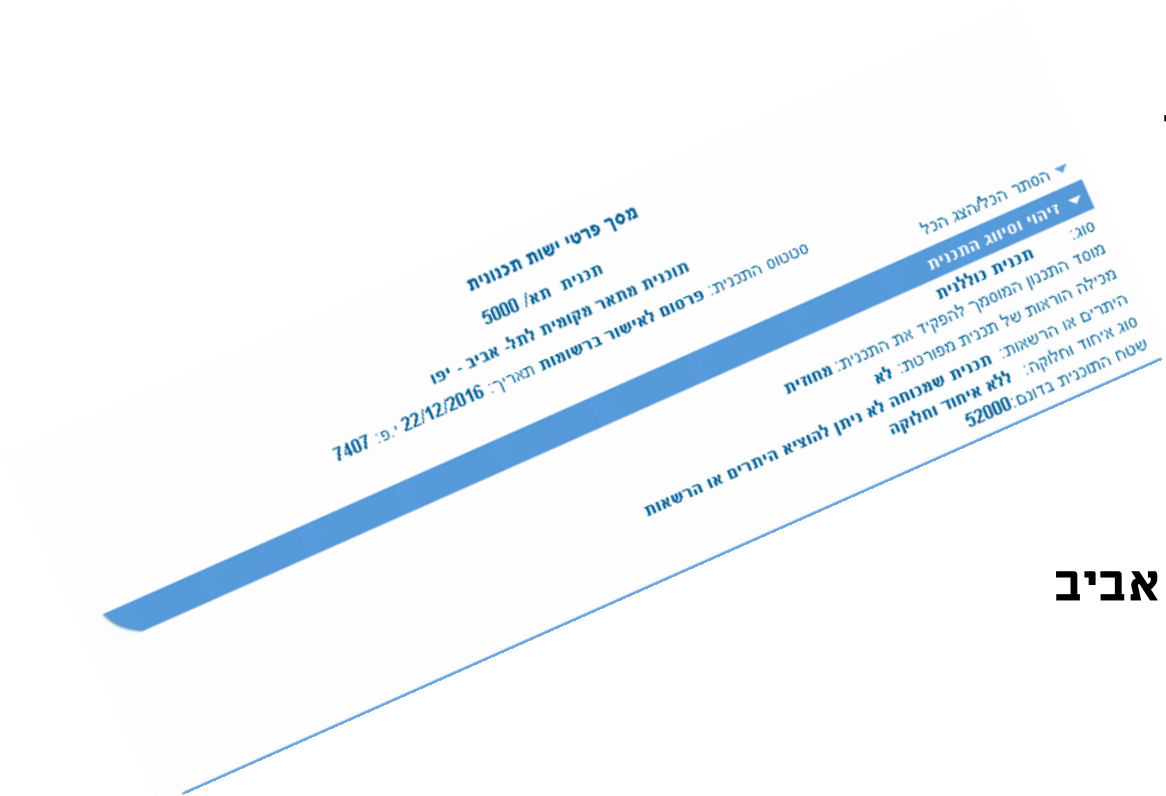
- תרגום חוק שמירת הסביבה החופית להליכי תכנון
- תכניות מתאר ארציות ראשיות
- תכניות מתאר ארציות נילוות
- תכניות מתאר מחוזיות
- **תכניות כוללניות**
- תכניות מתאר "ישנות" טרום חוק החופים
- מסמכי מדיניות

מבט תכנוני על רצועת החוף והים בישראל

תכניות כוללניות

- סמכות הועדה המקומית לאשר תכניות מפורטות
- ל-8 רשויות יש תכניות מאושרות
- ל-5 רשויות יש תכניות בתהליכי הכנה
- הבדל בין הערים למועצות
- פירוט ההנחיות למפגש בין העיר לים

דוגמא: תא/5000 – תכנית המתאר הכוללנית לתל אביב

מבט תכנוני על רצועת החוף והים בישראל

מה בדקנו?

- תרגום חוק שמירת הסביבה החופית להליכי תכנון
- תכניות מתאר ארציות ראשיות
- תכניות מתאר ארציות נילוות
- תכניות מתאר מחוזיות
- תכניות כוללניות
- תכניות מתאר "ישנות" מרום חוק החופים
- מסמכי מדיניות

מבט תכנוני על רצועת החוף והים בישראל

תכניות מתאר "ישנות" טרום חוק החופים

- למעלה מ-50 תכניות לא מבוצעות
- אושרו בהתאם לעקרונות תכנון מיושנים שאינם תואמים בהכרח את המדיניות הנוכחית

קרבה לחוף, נפחי בנייה וסוג השימושים

דוגמא: מגדלי חוף הכרמל

- פיתוח מסיבי על החוף שחוסם גישה לחוף ומסתיר מבטים לים

- הצלחות רחבות ונקודתיות למאבקים הציבוריים והמשפטיים בתכניות
- שינוי הכיוון והפעילות בחלק מהרשויות – תכנית במטה אשר

מבט תכנוני על רצועת החוף והים בישראל

מה בדקנו?

- תרגום חוק שמירת הסביבה החופית להליכי תכנון
- תכניות מתאר ארציות ראשיות
- תכניות מתאר ארציות נילוות
- תכניות מתאר מחוזיות
- תכניות כוללניות
- תכניות מתאר "ישנות" טרום חוק החופים
- מסמכי מדיניות

מבט תכנוני על רצועת החוף והים בישראל

מסמכי מדיניות

- מסמך המדיניות למרחב הימי
- מסמך המדיניות לאיים מלאכותיים
- תכניות אב לחופים ברשויות
- דוחות ומחקרים – על שמורות ים, החול, מצוקים, חופי רחצה ועוד

מבט תכנוני על רצועת החוף והים בישראל

לקראת הרובד הבא: תכניות ICZM

תודה רבה

